

ВІДГУК
офіційного опонента
Стоянова Германа Сергійовича на тему
«Удосконалення механізму розвитку кредитних спілок України»,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за
спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит

Актуальність обраної теми дослідження

Низький зовнішній та внутрішній попит унаслідок макроекономічної стагнації, кризові явища в банківському секторі, зниження купівельної спроможності населення із-за зменшення реальних доходів призводить до необхідності прийняття принципових та економічно обґрунтованих рішень задля забезпечення соціально-економічного розвитку України. Основним інструментом прискорення темпів економічного зростання в країні є доступність кредитних ресурсів як для суб'єктів господарювання, так і населення. У періоди масового введення тимчасових адміністрацій у банки та втрати довіри споживачів до банківської системи, роль кредитних спілок у забезпеченні кредитними ресурсами економічних суб'єктів стає як ніколи важливою. І тому дисертаційну роботу Стоянова Г. С., присвячену розвитку теоретичних засад та методичного забезпечення функціонування кредитних спілок в Україні, можна вважати цілком актуальною.

Зв'язок теми з державними та галузевими науковими програмами, пріоритетними напрямками розвитку науки

Дисертаційна робота узгоджується з пріоритетними напрямками наукових розробок, які здійснювалися в рамках науково-дослідних тем Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара та Сумського державного «Розробка організаційно-економічного механізму функціонування суб'єктів господарювання, галузей та регіонів України у контексті сталого розвитку» (номер державної реєстрації 0113U002059); «Методологія регіонального економічного розвитку» (номер державної реєстрації 0102U000369); «Формування механізму ефективного регулювання та управління економічною діяльністю підприємств» (номер державної реєстрації 0113U007514) та «Сучасні технології фінансово-банківської діяльності в Україні» (номер державної реєстрації 0102U006965).

До звітів за даними темами увійшли пропозиції дисертанта щодо науково-методичні підходи до: визначення сучасного стану моделювання формату діяльності кредитних спілок, формування сценаріїв розвитку

кредитних спілок, підвищення фінансової стійкості кредитних спілок та діагностики напрямів розвитку кредитних спілок.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій

Ознайомлення зі змістом дисертаційної роботи, опублікованими її автором науковими працями і авторефератом дає можливість відзначити, що наукові результати, висновки і рекомендації достатньо повно досліджені та обґрунтовані. Автором аналітично опрацьовано більше 260 літературних джерел по темі дисертації відносно фундаментальних положень теорії фінансів, використана офіційна статистична інформація, а також дані, отримані автором особисто.

Мета, об'єкт і предмет дослідження, чітко визначені і сформульовані Стояновим Г. С., відповідають обраній темі дисертації. Мета наукового дослідження, яка полягає в розвитку теоретичного підґрунтя та розробки науково-методичних і практичних рекомендацій щодо формування механізму розвитку кредитних спілок, досягнута. Тема дослідження розглянута та викладена всебічно і докладно; зміст сформульованих наукових завдань структурно і логічно узгоджений та забезпечує досягнення поставленої мети.

Дисертантом розглянуто теоретичні аспекти і науково-методичні засади розвитку кредитних спілок в Україні. Опоновану роботу позитивно характеризує системність підходу до вирішення поставлених завдань та логічна побудова. Висновки та рекомендації ілюструються фактичним матеріалом, є достовірними, що підтверджується відповідними актами, довідками про впровадження.

Крім того, обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації, підтверджується публікацією основних результатів дослідження у колективних монографіях та фахових виданнях з економіки, оприлюдненням їх на науково-практичних конференціях з широкою географією проведення, які відбулися в 2013-2014 роках в містах Київ, Дніпропетровськ, Прага, Пшемисль, Софія.

При підготовці дисертаційної роботи автор орієнтувався на сучасну методологію і технологію наукових досліджень, що підтверджується застосуванням широкого спектру методів аналізу і обробки інформації, зокрема: методів аналізу, синтезу, групування, логічного узагальнення, аналогій, SWOT-аналізу, а також економіко-математичного моделювання.

Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

У дисертаційній роботі сформульовано та обґрунтовано сукупність положень, які характеризуються суттєвою науковою новизною і свідчать про особистий внесок її автора в розвиток економічної науки, який полягає в поглибленні існуючих та обґрунтуванні нових науково-методичних підходів та практичних рекомендацій щодо забезпечення розвитку кредитних спілок. Новизна наукових результатів полягає в тому, що:

вперше:

– запропоновано науково-методичний підхід до прогнозування сценаріїв розвитку кредитних спілок за допомогою трьохперіодної триніomialної моделі та на базі розрахунку узагальнюючого показника ефективності їх діяльності (підрозділ 3.2, стор. 164-187);

удосконалено:

– науково-методичні положення до комплексного оцінювання рівня розвитку кредитних спілок шляхом виділення системи збалансованих показників, що характеризують їх ефективність функціонування, фінансову стійкість, масштаби діяльності та результативність роботи персоналу. Даний підхід дозволяє оцінити фактичний фінансово-економічний стан розвитку кредитних спілок та виявити резерви покращення їх господарської діяльності (підрозділ 2.1, стор. 97-110);

– методичні засади ресурсного забезпечення кредитних спілок за рахунок здійснення юридичними особами цільових внесків та їх участі у реалізації проектів. Даний підхід дозволить розширити джерела наповнення ресурсної бази кредитних спілок та забезпечити прибутковість цільового фінансування юридичних осіб-інвесторів (підрозділ 1.4, стор. 82-85);

– наукове методичне забезпечення до визначення стратегії розвитку кредитних спілок, виходячи з таких параметрів як тип, спеціалізація, модель функціонування на ринку фінансових послуг (підрозділ 2.3, стор. 140-145);

– модель кредитної фабрики для кредитних спілок шляхом формування та використання вхідної клієнтської інформації у циклі послідовних бізнес-процесів, що дозволяє вивести діяльність фінансових посередників на якісно вищий технологічний рівень і надає можливість значно покращити умови обслуговування членів кредитних спілок (підрозділ 3.3, стор. 192-208);

набули подальшого розвитку:

– розуміння сутності поняття «кредитна спілка» як відкритого кооперативного ресурсного центру, який створюється переважно підприємцями – фізичними особами та представниками приватних господарств роздрібного та малого бізнесу на добровільних засадах з метою

отримання широкого спектру персоніфікованих фінансових послуг за рахунок об'єднаних грошових внесків, функціонує на принципах довгостроковості, колективного управління, безбитковості та узгодження економічних інтересів учасників при мінімальному рівні комерційної маржі; (підрозділ 1.1, стор. 20);

– типологізація кредитних спілок шляхом виділення нового виду – «роздрібно-прибуткового», що передбачає низький рівень впливу членів кредитних спілок на прийняття управлінських рішень, орієнтація на отримання прибутку, широка розгалуженість філіальної мережі, низький рівень персоніфікації послуг, високий рівень стандартизації процесів та продуктів, а також системна модель розвитку на ринку фінансових послуг. (підрозділ 1.1, стор. 23-32).

Практичне значення результатів дисертаційної роботи

Зазначені наукові положення та пропозиції сформульовані автором вперше, що свідчить не лише про їх наукову новизну, а й практичну цінність. Практичне значення результатів дисертаційної роботи полягає у використанні теоретичних висновків, методичних розробок і практичних рекомендацій удосконалення механізму розвитку кредитних спілок в Україні.

Наукова значущість отриманих результатів обумовлена можливістю широкого застосування розроблених в дисертації методичних підходів як у проведенні подальших досліджень, так і у практичній діяльності. У своєму інтегральному вигляді результати дисертаційної роботи спрямовані на вирішення важливої практичної проблеми – поглибленні існуючих та обґрунтуванні нових науково-методичних підходів та практичних рекомендацій функціонування кредитних спілок.

Теоретичні положення і науково-методичні підходи були впроваджені в практику, про що свідчать відповідні акти та довідки: довідка від 20.05.2014 № 14, надана КС «Центральна»; довідка від 04.03.2014 № 27/14, надана «ПТ ЛОМБАРД «Ю і К», довідка від 16.01.2014 № 154/37, надана КС «СОЦІУМ», довідка від 27.01.2014 № 82-01, надана ПАТ АБ «УКРГАЗБАНК», довідка від 12.02.2014 № 244/7, надана АТ «Сбербанк».

Результати наукових розробок використовуються у навчальному процесі Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара при викладанні дисциплін «Стратегічний аналіз», «Прогнозування соціально-економічних процесів», «Економіко-математичні моделі в економіці» (акт від 03.11.2015).

Повнота викладу основних результатів дисертації, висновків і пропозицій в опублікованих працях здобувача

Вивчення матеріалів дослідження та автореферату дисертанта свідчать про відповідність змісту автореферату основним положенням дисертаційної роботи. Дослідження має концептуальний та прикладний аспекти, що є характерним для наукової роботи. В авторефераті в повній мірі розкрито всі основні наукові результати, які отримано в процесі дослідження, ступінь новизни розробок, висновки та рекомендації роботи. Дисертація та автореферат відповідають вимогам, що пред'являються до кандидатських дисертацій за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит.

Результати дисертації відображено в 20 наукових працях загальним обсягом 7,27 друк. арк., з яких особисто автору належать 7,04 друк. арк., у тому числі розділи у 2 окремих колективних монографіях, 8 статей у наукових фахових виданнях України (з них: 6 – у виданнях, що індексуються у міжнародних наукометричних базах, 1 – в електронному виданні), 1 стаття у зарубіжному науковому виданні, 2 статті в інших виданнях, 7 публікацій у збірниках тез доповідей на наукових конференціях. У публікаціях, виконаних у співавторстві, особистий внесок дисертанта відображено повною мірою.

У цілому дисертаційна робота відзначається логічністю побудови, завершеністю, обґрунтованістю наукових положень та висновків, сучасним науковим стилем подачі матеріалу. Дисертація містить достатню кількість таблиць, схем, рисунків, графіків, які подаються безпосередньо в основній частині дисертації і виносяться в додатки.

Дискусійні положення та недоліки дисертаційної роботи

У цілому позитивно оцінюючи наукове та практичне значення одержаних Стояновим Г. С.. результатів дослідження, слід зазначити деякі дискусійні положення, недоліки та зауваження, що мають місце в дисертаційній роботі.

1. Позитивно оцінюючи, проведений дисертантом, аналіз зарубіжного досвіду функціонування кредитних спілок (стор.56-75), на нашу думку, в дисертаційній роботі недостатньо уваги приділено шляхам використання кращих світових практик в реформуванні діяльності кредитних спілок та перспектив їх адаптації до вітчизняних умов.

2. У запропонованому науково-методичному підході до оцінювання рівня розвитку кредитних спілок не охарактеризовано яким чином визначено вагові коефіцієнти для кожної із груп показників та як проведено згортку системи показників в інтегральний індикатор, що є некоректним з точки зору представлення результатів дослідження (табл. 2.1, стор. 98).

3. Обґрунтовуючи концептуальні засади механізму розвитку кредитних спілок (рис. 2.11, стор. 141), доцільно до складу методів впливу включити також положення щодо регулювання та контролю за діяльністю даних фінансових посередників.

4. Для виявлення втрат при роботі кредитних спілок дисертантом запропоновано визначати 7 ключових показників (стор. 152), проте додаткового пояснення вимагає вибір механізм розрахунку деяких із характеристик, а саме якість обслуговування, лояльність клієнтів, ліквідність.

5. Високо оцінюючи запропонований науково-методичний підхід до формування прогнозних сценаріїв розвитку кредитних спілок (стор. 182-187), у роботі не представлено яким чином автором проведено розмежування сценаріїв розвитку на оптимістичний, оптимістично-песимістичний, песимістично-оптимістичний, песимістичний.

6. Робота суттєво би виграла, якби дисертант проаналізував вплив євроінтеграційного вектору розвитку України на розвиток ринку кредитної кооперації. Оскільки, у рамках підписаної угоди про асоціацію з ЄС заплановано реформування фінансового ринку в частині ліквідації Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг.

Загальна оцінка дисертації та її відповідність встановленим вимогам Міністерства освіти і науки України

Дисертаційна робота Стоянова Г. С. представляє собою цілісну, завершену, самостійно виконану, кваліфіковану наукову працю, в якій на основі проведених автором досліджень отримані нові науково-обґрунтовані результати щодо розвитку науково-методичних підходів та практичних рекомендацій зі забезпечення ефективної діяльності кредитних спілок.

Зміст дисертації відповідає визначеній меті та поставленим завданням, які повністю вирішені у процесі дослідження. Основні положення роботи, які виносяться на захист, мають елементи наукової новизни. Автореферат є автентичним за змістом і відображає основні положення дисертації. Наукові положення, що виносяться на захист, повністю відображені у публікаціях здобувача, які відповідають вимогам Міністерства освіти і науки України. Подана до захисту дисертація написана науковим стилем, матеріал викладений у логічній послідовності, висновки науково обґрунтовані та підтверджуються результатами спостережень. Напрямок дисертаційного дослідження відповідає профілю спеціальності 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит.

Актуальність теми дослідження, його високий рівень, наукова новизна зроблених висновків, теоретичне і практичне значення, достовірність отриманих результатів і обґрунтованість рекомендацій, дають усі підстави стверджувати, що дисертаційна робота «Удосконалення механізму розвитку кредитних спілок України» відповідає нормативним вимогам Міністерства освіти і науки України, пп. 9, 11, 12 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 зі змінами, затвердженими Постановами Кабінету Міністрів України № 656 від 19 серпня 2015 р. та № 1159 від 30.12.2015 р., а її автор – Стоянов Г. С. – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит.

Офіційний опонент:

доцент кафедри економічної кібернетики

ННІ бізнес-технологій «УАБС»

Сумського державного університету,

кандидат економічних наук

В. В. Роєнко

